Nr 1

Skatteutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1973: 6 med förslag till förordning om ändring i förordningen 1966: 21) om särskild skatt på motorbränslen jämte motioner.

Propositionen

I proposition 1973: 6 har Kungl. Maj:t (finansdepartementet) föreslagit riksdagen att anta vid propositionen fogat förslag till förordning om ändring i förordningen (1966: 21) om särskild skatt på motorbränslen.

För att skapa utrymme för åtgärder i syfte att motverka prishöjningar inom livsmedelsområdet föreslås i propositionen, att den särskilda skatten på motorbränslen den 1 februari 1973 höjs med 8 öre per liter för bensin och med 6 öre per liter för brännolja och gasol.

Författningsförslaget

Förslag till

Förordning om ändring i förordningen (1966: 21) om särskild skatt på motorbränslen

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen (1966: 21) om särskild skatt på motorbränslen skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §[1]	
Skatten utgår för bensin med *femton,* för brännolja med *tretton* och för gasol med *tolv* öre för liter.	Skatten utgår för bensin med *23,* för brännolja med *19* och för gasol med *18* öre för liter.

Denna förordning träder i kraft den 1 februari 1973.

[1] Senaste lydelse 1970: 572.

Motionerna

Med anledning av propositionen har väckts följande motioner, nämligen

1973: 570 av herr Hermansson m. fl. (vpk) vari hemställs att riksdagen avslår prop. 1973: 6;

1973: 997 av herr Bohman m. fl. (m) vari hemställs att riksdagen avslår prop. 1973: 6 om höjning av skatten på drivmedel.

I detta sammanhang behandlas också de vid riksdagens början väckta motionerna

1973: 11 av herr Hermansson m. fl. (vpk) vari hemställs

"att riksdagen beslutar om ändring i förordningen om mervärdeskatt av den 6 juni 1968 genom att till 8 § 'Från skatteplikt undantages — — —' såsom punkt 1) tillföres följande, samt att övriga punkter erhåller därav följande omnumreringar:

1) Livsmedel

Ändringen av förordningen träder i kraft från den 1 juli 1973."

1973: 13 av herr Levin (fp) vari hemställs att riksdagen beslutar

1. att mervärdeskatten på livsmedel skall avvecklas snarast och senast den 1 juli 1973 samt

2. att hos Kungl. Maj:t anhålla om förslag till erforderlig, differentierad mervärdeskatt på övriga varor och tjänster;

1973: 1037 av herr Krönmark m. fl. (m) vari bl. a. hemställs

att riksdagen beslutar att konsumtionsmjölk och grädde från och med den 1 juli 1973 undantas från förordningen om mervärdeskatt.

Utskottet

Det torde råda allmän enighet om att höjningar av livsmedelspriserna måste motverkas, men däremot är meningarna delade i fråga om vilka åtgärder som skall vidtas i detta syfte. I propositionen förordas en skärpt drivmedelsbeskattning med 8 öre per liter för bensin och 6 öre per liter för brännolja för att skapa kostnadstäckning för prisstoppet för vissa livsmedel. Avslag på propositionen yrkas i motionen 1973: 997 från moderata samlingspartiet och i motionen 1973: 570 från vänsterpartiet kommunisterna. Moderata samlingspartiet anser att det konjunkturpolitiska läget f. n. inte motiverar några skatteskärpningar medan vänsterpartiet kommunisterna åter framför krav på att befria livsmedlem från mervärdeskatt och liksom tidigare föreslår att denna skattelättnad skall betalas genom skärpt beskattning av förmögenheter och arv m. m.

Skatteutskottet som inte behandlar frågan om prisstoppet vill emellertid först erinra om att finansutskottet i sitt betänkande 1973: 2 angå-

ende denna fråga ansett att riksdagen bör godkänna prisstoppet och samtidigt uttalat att kompenserande finanspolitiska åtgärder bör vidtas. Skatteutskottet, som ansluter sig till denna uppfattning, kan alltså inte biträda avslagsyrkandena i motionerna 1973: 570 och 1973: 997.

I motionerna 1973: 11, 1973: 13 och 1973: 1037 framförs yrkanden om avveckling av mervärdeskatten på livsmedel helt eller delvis vilket kan vara ett alternativ till prisstopp och kompensation härför. Två av motionerna tar också upp frågan om kompensation för det skattebortfall som föranleds av förslagen. Utskottet, som tidigare avvisat förslag om avveckling av mervärdeskatten på livsmedel av såväl skattetekniska som statsfinansiella skäl, anser att de nu aktuella åtgärderna för att motverka prishöjningar på livsmedel är att föredra framför en differentiering av mervärdeskatten. I enlighet härmed avstyrker utskottet motionerna 1973: 11, 1973: 13 och 1973: 1037.

Frågan om drivmedelsbeskattningens höjd har kommit i ett nytt läge sedan överenskommelse träffats mellan socialdemokratiska partiet, centerpartiet och folkpartiet om att begränsa höjningen av drivmedelsbeskattningen till 3 öre per liter bensin och att i stället dels höja bilaccisen med ca 20 procent dels införa en särskild avgift på engångsförpackningar från och med den 1 mars. Utskottet ansluter sig i princip till att den erforderliga kompensationen tas ut genom de åtgärder som överenskommelsen avser. Med hänsyn till angelägenheten av att åtgärderna i fråga om bensin och bilaccis träder i kraft snarast möjligt för att inte statsverket skall gå miste om stora delar av de eftersträvade inkomstökningarna tar utskottet i detta sammanhang endast definitiv ställning till överenskommelsen i denna del. Utskottet tillstyrker alltså att den särskilda skatten på bensin höjs med 3 öre per liter och att skattesatserna i bilaccisförordningen räknas upp med 20 procent, vilket i genomsnitt motsvarar 500 kronor för en personbil. Bensinskattehöjningen beräknas ge 120 milj. kr. och bilaccishöjningen 100 milj kr. per år. Trepartiöverenskommelsen innebär att resterande 140 milj. kr. skall tas ut genom en avgift på engångsförpackningar. Med hänsyn till att frågan alltså gäller införande av en avgift på ett helt nytt område har utskottet inte haft tid till förfogande att slutbehandla överenskommelsen i sistnämnda del utan avser att senare lägga fram förslag härom.

Utskottet hemställer

A. *Beträffande upphävande av mervärdeskatten på livsmedel*

att riksdagen avslår

1. motionen 1973: 11,
2. motionen 1973: 13,
3. motionen 1973: 1037, såvitt nu är i fråga;

B. *Beträffande den särskilda skatten på motorbränslen*

att riksdagen med avslag på motionerna 1973: 570 och 1973: 997 samt i anledning av propositionen 1972: 6 antar följande såsom *utskottets förslag* betecknade

Förslag till

Förordning om ändring i förordningen (1966: 21) om särskild skatt på motorbränslen

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen (1966: 21) om särskild skatt på motorbränslen skall ha nedan angivna lydelse.

Kungl. Maj:ts förslag	*Utskottets förslag*
2 §	
Skatten utgår för bensin med *23*, för brännolja med *19* och för gasol med *18* öre för liter.	Skatten utgår för bensin med *18*, för brännolja med *13* och för gasol med *12* öre för liter.

Denna förordning träder i kraft den 6 februari 1973. Beskattningsmyndigheten kan för tiden den 1 januari—den 31 mars 1973 fastställa särskilda redovisningsperioder.

C. *Beträffande bilaccisen*

att riksdagen antar följande såsom *utskottets förslag* betecknade

Förslag till

Förordning om ändring i förordningen (1956: 545) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall

Härigenom förordnas, att 4 § förordningen (1956: 545) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Utskottets förslag*
4 §	
Omsättningsskatten utgår för *personbilar och lastbilar* med det antal kronor, som motsvarar *190* procent av det tal, vilket angiver fordonets tjänstevikt uttryckt i kilogram. För bilar med högre tjänstevikt än 1 600 kilogram skall därjämte tillägg göras med *240* kronor för varje fullt femtiotal kilogram, varmed tjäns-	Omsättningsskatten utgår för *personbilar och lastbilar* med det antal kronor, som motsvarar *230* procent av det tal, vilket angiver fordonets tjänstevikt uttryckt i kilogram. För bilar med högre tjänstevikt än 1 600 kilogram skall därjämte tillägg göras med *290* kronor för varje fullt femtiotal kilogram, varmed tjäns-

tevikten överskjuter 1 600 kilogram. Skatten avrundas i förekommande fall till närmast lägre helt tiotal kronor.

För *motorcyklar* utgör skatten *350* kronor därest fordonets tjänstevikt ej överstiger 75 kilogram, *460* kronor därest tjänstevikten är högre men ej överstiger 160 kilogram samt eljest *700* kronor.

tevikten överskjuter 1 600 kilogram. Skatten avrundas i förekommande fall till närmast lägre helt tiotal kronor.

För *motorcyklar* utgör skatten *420* kronor därest fordonets tjänstevikt ej överstiger 75 kilogram, *550* kronor därest tjänstevikten är högre men ej överstiger 160 kilogram samt eljest *840* kronor.

Denna förordning träder i kraft den 6 februari 1973.

Vid tillämpning av denna förordning gäller icke 62 § andra och tredje styckena frihamnsstadgan (1935: 553).

Utskottet hemställer att ärendet avgörs efter endast en bordläggning.

Stockholm den 31 januari 1973

På skatteutskottets vägnar

Erik Brandt

Närvarande: herrar Brandt (s), Magnusson i Borås (m), Engkvist (s), fru Nettelbrandt (fp), fru Holmqvist (s), herrar Kristenson (s), Josefson i Arrie (c), Wärnberg (s), Larsson i Umeå (fp), Sundkvist (c), Wikner (s), Nilsson i Trobro (m), Westberg i Hofors (s), Björk i Gävle (c) och fru Normark (s).

Reservationer

1. av herrar Magnusson i Borås (m) och Nilsson i Trobro (m), vilka hemställer att utskottets betänkande behandlas först efter två bordläggningar.

2. av herrar Magnusson i Borås (m) och Nilsson i Trobro (m), vilka anser att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

Utskottet vill först angående den formella handläggningen av frågorna om drivmedelsskatt och omsättningsskatt på motorfordon (höjningen av accisen) påtala, att utskottet inte har haft tillgång till de handlingar, som en ingående prövning förutsätter. Ingen proposition har sålunda förelagts riksdagen angående omsättningsskatten å motorfordon i vissa

fall. Någon motionsrätt har därför inte förelegat. Enligt utskottets uppfattning är detta förhållande oacceptabelt.

Det torde råda allmän enighet om att höjningar av livsmedelspriserna måste motverkas, men däremot är meningarna delade i fråga om vilka åtgärder som skall vidtas i detta syfte. I propositionen förordas en skärpt drivmedelsbeskattning med 8 öre per liter för bensin och 6 öre per liter för brännolja för att skapa kostnadstäckning för prisstoppet för vissa livsmedel. Avslag på propositionen yrkas i motionen 1973: 997 från moderata samlingspartiet och i motionen 1973: 570 från vänsterpartiet kommunisterna. Moderata samlingspartiet anser att det konjunkturpolitiska läget f. n. inte motiverar några skatteskärpningar medan vänsterpartiet kommunisterna åter framför krav på att befria livsmedlen från mervärdeskatt och föreslår liksom tidigare att denna skattelättnad skall betalas genom skärpt beskattning av förmögenheter och arv m. m.

Skatteutskottet behandlar inte frågan om prisstoppet. Utskottet vill emellertid erinra om finansutskottets betänkande 1973: 2 vari förordas, att riksdagen skall godkänna prisstoppet. Skatteutskottet delar denna uppfattning. Däremot delar skatteutskottet inte finansutskottets mening, att särkilda åtgärder är nödvändiga för att finansiera den kompensation till jordbruket, som prisstoppet i enlighet med jordbruksavtalet förutsätter. Utskottet delar på denna punkt bedömningen i reservationen av herrar Burenstam Linder och Brundin i finansutskottets betänkande. Efterfrågan i svensk ekonomi är fortfarande dämpad. Ytterligare stimulans är åtminstone under första hälften av innevarande år motiverad. Detta bekräftas av regeringen själv i och med att ytterligare medel till AMS begärs för första halvåret. Huruvida finanspolitiska åtgärder erfordras därefter, kan inte bedömas i dag utan bör anstå till riksdagens behandling av kompletteringspropositionen i maj.

Mot denna bakgrund bör, enligt skatteutskottets uppfattning, förslaget i propositionen 1973: 6 liksom förslagen i den s. k. trepartiöverenskommelsen om höjd drivmedelsskatt och höjd accis för motorfordon avslås. Det är inte rimligt att, för att förhindra prishöjningar på ett område, skattevägen höja andra priser. För den allmänna prisnivån blir resultatet fortsatt höjning. De föreslagna skattehöjningarna är vidare, enligt utskottet, socialt oacceptabla. I särskilt hög grad kommer de att drabba barnfamiljer och innevånarna i glesbygderna, som är särskilt beroende av att ha tillgång till bil.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till motionen 1973: 997 av herr Bohman m. fl. och med hänvisning till de möjligheter som finns till sparsamhet med statens medel

1. avslår propositionen 1973: 6 om höjning av skatten på drivmedel,
2. beslutar att i detta sammanhang icke vidta ytterligare beskattningsåtgärder i form av höjd bilaccis.

Särskilda yttranden

beträffande *mervärdeskatten*

1. av fru Nettelbrandt (fp), herrar Josefson i Arrie (c), Larsson i Umeå (fp), Sundkvist (c) och Björk i Gävle (c):

Vi vidhåller den av oss tidigare framförda uppfattningen, att den arbetande skatteutredningen förutsättningslöst bör pröva olika möjligheter att mera långsiktigt komma till rätta med de problem, som hänger samman med mervärdeskattens fördyrande verkan på livsmedel. Det är sålunda angeläget, att utredningen förutsättningslöst prövar för- och nackdelar även med en differentierad mervärdeskatt. Möjligheter föreligger också att införa ett särskilt konsumtionsstöd, som eliminerar eller väsentligt reducerar mervärdeskattens prishöjande effekter på viktiga livsmedel. Ett sådant system innebär att hela eller en del av mervärdeskatten restitueras. I likhet med det nu anförda prisstoppet påverkar varken en differentiering av skatten eller ett konsumtionsstöd jordbruksavtalet.

2. av herrar Magnusson i Borås (m) och Nilsson i Trobro (m):

I motionen 1973: 1037 av herr Krönmark m. fl. föreslås borttagande av mervärdeskatten på konsumtionsmjölk och grädde. Enligt vår uppfattning hade det rimliga varit, att behandlingen av denna motion anstått till riksdagens behandling av propositionen om kompensation för jordbrukets kostnadsstegringar. Förslagen innebär en alternativ finansiering som enligt vår uppfattning är att föredraga. Vi har för avsikt att återkomma till de i betänkandet behandlade frågorna rörande mervärdeskatten i samband med behandlingen av jordbruksstödet.

MARCUS BOKTR. STOCKHOLM 1973 730046